

Posudek oponenta bakalářské/diplomové práce

Autor, práce: Judita Holásková: Internační tábor „Hanke“
 Vedoucí práce Doc. PhDr. Alena Míšková, Ph.D.
 Rok: 2015
 Rozsah: 68 stran včetně příloh

Hodnotící kritéria

	<i>splňuje</i>	<i>splňuje z větší části</i>	<i>splňuje z menší části</i>	<i>nesplňuje</i>
Problematika a cíl práce jsou zformulovány a odpovídají zadání a názvu práce.	X			
Metody využité autorem jsou adekvátní vzhledem k cíli práce a tématu.	X			
Autor se opírá o relevantní prameny a literaturu.		X		
Struktura práce je vyvážená a logická.	X			
Zpracování vykazuje rysy originality a vlastního přínosu.	X			
Práce je prosta gramatických a stylistických chyb.	X			
Práce je psána kultivovaným odborným jazykem za použití správné terminologie.	X			
Autor správně cituje.		X		
Autor nic podstatného neopomenul (obsah, úvod, závěr, seznam pramenů použité literatury, anotace v češtině a cizím jazyce, rozsah odpovídá zadání).	X			

Celkové hodnocení (slovně)

Judita Holásková si jako téma své bakalářské práce zvolila dosti kontroverzní téma – dějiny internačního tábora pro občany německé národnosti, který byl po skončení druhé světové války zřízen v Ostravě. Zejména v prvním poválečném měsíci představoval tento tábor místo, kde docházelo k velice brutálnímu zacházení s internovanými a také k hromadnému vraždění vězňů bez soudu. Podmínky v tomto zařízení se značně podobaly podmínkám v nacistických koncentračních táborech. Autorka s využitím známých pramenů

nejen zrekonstruovala ukrutnosti, které se v tomto táboře děly, ale ve své práci též popsala, jakým způsobem probíhalo (či spíše „neprobíhalo“) vyšetřování těchto zločinů, když známost o nich překročila hranici tábora. Práci považuji po všech stránkách za vysoce nadprůměrnou a mimořádně zdařilou.

Internační tábor „Hanke“ byl dosud znám zejména z pamětí poslance národně socialistické strany Oty Hory *Svědectví o puči*, knihy Karla Kaplana a Viléma Hejla *Zpráva o organizovaném násilí* a dále prací historiků Tomáše Staňka a Mečislava Boráka. Díky Juditě Holáskové má nyní tento tábor zcela zaslouženě svoji monografickou studii, ačkoliv pramenů, které se k jeho historii dochovaly, je poskrovnu. Posuzovaná práce překračuje podle mého názoru tematiku jednoho konkrétního vězeňského zařízení a představuje případovou studii o vyrovnávání se se zločiny na sudetoněmeckém civilním obyvatelstvu v období tzv. třetí republiky. Práce je vedle úvodu a závěru rozčleněna do čtyř částí. První je věnována dobovému kontextu a situaci německého obyvatelstva v Moravské Ostravě po druhé světové válce. Klíčovou část představuje následující kapitola, která popisuje otřesné poměry panující v internačním táboře „Hanke“ v prvním poválečném měsíci. V další části se autorka zabývá vyšetřováním zločinů v tomto táboře v letech 1945–1947 a následně se věnuje „druhému životu“ tohoto místa, jehož dosavadním vrcholem bylo instalování informační tabule ve výloze jednoho z obchodů nedaleko místa, kde se tábor nacházel.

Je nutné ovšem konstatovat, že pramenná základna, kterou měla autorka k dispozici, je poměrně úzká – jejím hlavním archivním zdrojem byly spisy vyšetřovací komise ze závěru roku 1947, jež obsahují výslechy hlavních zainteresovaných osob a jež jsou dnes umístěny v Archivu bezpečnostních složek. O závažnosti tohoto pramene dostatečně vypovídá autorkou citovaný výrok člena komise, poslance Jaroslava Kokeše, jenž nejprve považoval kauzu kolem tábora „Hanke“ za zpolitizovanou, aby posléze po vyslechnutí svědků označil hlavní aktéry ukrutností za „parasity revoluce“, a to přesto, že byli stejně jako on členy KSČ. Autorka bohužel neměla možnost tyto spisy konfrontovat s dalšími prameny, jelikož dokumenty z těsně poválečného vyšetřování se ztratily, po únoru 1948 byl celý případ „zameten pod koberec“ a drtivá většina svědků byla z republiky odsunuta. Domnívám se, že pro publikaci, kterou rozhodně doporučuji, by bylo vhodné text práce doplnit ještě o zdroje ze sudetoněmecké odborné i memoárové literatury, kterou autorka uvádí na straně 47. I když patrně tyto zdroje nebudou obsahovat informace, jež by podstatným způsobem změnilly dosavadní autorčinu interpretaci, domnívám se, že by se již kvůli svědectví „z druhé strany“ měly v publikované podobě objevit.

Práce je psána velice kultivovaným a čtivým jazykem a je takřka „profesionálně“ vystavěna tak, že od počátku do konce udržuje čtenářovu pozornost. Jazyk autorky je na vysoké úrovni a práce je zcela prosta chyb, překlepů i formulačních neobratností, jež jsou typické pro absolventské práce. Polemizoval bych pouze s používáním slova poprava – žádný z lidí, kteří v prvním poválečném měsíci zemřeli v táboře „Hanke“, nebyl k smrti odsouzen, tudíž se dle mého názoru nejednalo o popravy (byť měly jejich podobu), ale o vraždy. O to více je šokující závěr vyšetřovací komise z roku 1947, že zavraždění více než dvou stovek Němců není možné dle platné legislativy stíhat a pachatelé tak mohou být souzeni pouze za zabití jediného Čecha, Františka Šediny, který byl zavražděn jako nepohodlný svědek. O příslušnících německé národnosti, soustředěných po válce v pracovních táborech, bych také nepsal jako o nuceně pracovní nasazených (s. 11–12), jelikož by mohlo dojít k záměně s nuceně nasazenými v době druhé světové války. Na základě mých zkušeností s dokumenty bezpečnostních složek se domnívám, že Ferdinand Mrázek a Ferdinand Mruzek, uvedení v seznamu zemřelých pod čísly 130 a 131 (s. 34), je ve skutečnosti jedna a tatáž osoba (chyba v jednom osobním datu, v tomto případě měsíci narození, je u policejních orgánů poměrně běžná). Celkový počet zemřelých v táboře „Hanke“ je tak podle mého názoru třeba stanovit na 230. Domnívám se, že by bylo zajímavé pokusit se zmapovat poúnorové osudy hlavních

aktérů popsaných násilností. Nápomocny by v tomto ohledu mohl být fond personálních spisů příslušníků ministerstva vnitra, uložený v Archivu bezpečnostních složek, nebo kartotéka členů KSČ, deponovaná v Národním archivu. Osudy pachatelů zločinů v táboře „Hanke“ by tak mohly naznačit, nakolik v procesu „zametení“ celého případu „pod koberec“ sehrála roli jejich příslušnost ke KSČ. Velice zajímavé by taktéž bylo vypátrat osudy hlavního aktéra násilností z řad vězňů, bývalého příslušníka NSDAP Heinricha Glose, po jeho odsunutí do Německa.

Bakalářskou práci Judity Holáskové považuji nejen za mimořádně zdařilou, ale i dosti společensky závažnou, jelikož s tématem násilností na sudetoněmeckém obyvatelstvu se česká veřejnost ještě ne zcela vyrovnala. Práci zcela doporučuji k obhajobě a též k publikaci. Jsem přesvědčen, že práce má potenciál uspět ve studentských soutěžích.

V Praze, dne 27. srpna 2015

PhDr. Petr Koura, Ph.D.